

# ESCOLA DE FAMÍLIA

## 3. EDUCACIÓ DE LA RESPONSABILITAT

>2

ESCOLA  
DE FAMÍLIA

ampa escola pia sarrià-calassanç



**DR. JORDI SASOT**  
**UNITAT DE PAIDOPSIQUIATRIA**



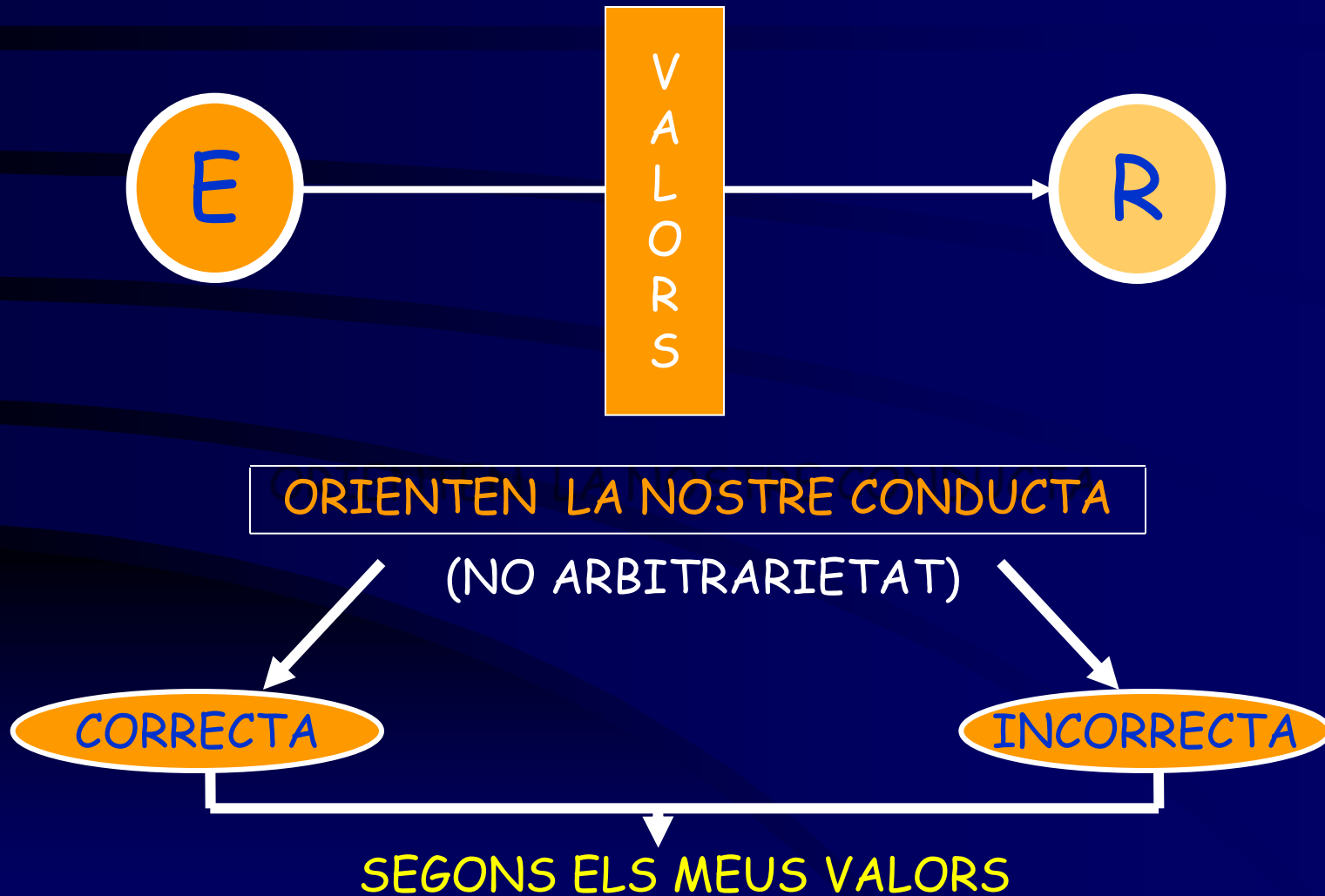
CENTRO MEDICO TEKNON

**3.1. ESCOLA DE FAMÍLIA**

# COM EDUCAR LA RESPONSABILITAT

- PRIMER PAS: LA TRANSMISSIÓ DE VALORS
  - L'ADQUISICIÓ DELS VALORS SEGONS LES ETAPES EVOLUTIVES. DE QUÈ DEPÈN?
  - QUAN I COM ENSENYAR A SER RESPONSABLES
  - ESTRATÈGIES PER INSTAURAR I MILLORAR LA RESPONSABILITAT
-

# EDUCACIÓ EN VALORS



# ADQUISICIÓ DELS VALORS SEGONS L'ETAPA EVOLUTIVA. DE QUÈ DEPÈN?

- DURANT ELS ANYS PRE-ESCOLARS

- **Etapa egocèntrica** on les necessitats caracteritzen i justifiquen la seva conducta.
- La valoració és flexible i circumstancial, depèn de les necessitats i exigències de l'organisme.

- DURANT L'ETAPA ESCOLAR

- Els nens/es comencen a adoptar els **criteris dels altres com a propis**
- Alguns els poden arribar a considerar-los "intocables".

- DURANT LA PUBERTAT I L'ADOLESCÈNCIA

- Període en el que, per passar desapercebut o per vincular-se a un grup, **actuarà segons la majoria**. Els seus valors es perdran en els valors del grup.
- S'identifica fins a **confirmar i definir** la seva **identitat**.

# ELS PARES COM A MODEL EDUCATIU

## □ APRENTATGE OBSERVACIONAL

- Molts dels nostres aprenentatges (**valors**) es produeixen pel **contacte amb l'entorn**.

## □ EL MODELATGE

- **Imitació de models** → Observació de la conducta dels altres (pares) i reproducció de la mateixa en situacions adequades.
- **Reforçament positiu** (contingent a la resposta imitativa)
- **Generalització** de la conducta imitativa.

## COM PER REFLEXIONAR...

---

" NO ME PIDÁIS QUE HAGA UNA COSA QUE VOSOTROS NO HACÉIS.

APRENDERÉ Y HARÉ SIEMPRE LO QUE HAGÁIS AUNQUE NO LO DIGÁIS.

PERO NUNCA HARÉ LO QUE DIGÁIS Y DESPUÉS NO HAGÁIS"

# PRINCIPALS AGENTS SOCIALITZADORS I DE TRANSMISSIÓ DE VALORS

## □ FAMÍLIA:

- ACTIU: INSTRUCCIÓ DE VALORS
  - Per tal que construeixin els seus propis criteris
  - Puguin prendre decisions
  - Per poder enfocar i orientar la seva vida
- PASSIU: APRENENTATGE OBSERVACIONAL DELS NENS
  - Ensenyem valors a partir del nostre model d'actuació

## □ ESCOLA. Educació integral:

- CONCEPTES: Teoremes, postulats, esdeveniments històrics,....ensenyar a pensar.
- VALORS: Necessitat de comportar-nos amb determinats principis ètics que permetin avaluar les nostres pròpies accions i les dels demés.
- COM? Mitjançant estratègies didàctiques: el joc, debats, taules rodones, comentaris de pel·lícules, notícies de premsa,...

# QUÈ ÉS LA RESPONSABILITAT?

## □ DEFINICIÓ:

- CAPACITAT DE SENTIR-SE OBLIGAT A DONAR UNA RESPOSTA O A COMPLIR UNA FEINA...
  - SENSE PRESSIÓ EXTERNA ALGUNA...??
- RESPONSABILITAT INDIVIDUAL: CONÈIXER I ACCEPTAR LES CONSEQÜÈNCIES DELS SEUS ACTES
- RESPONSABILITAT COL·LECTIVA: INFLUENCIAR I RESPONDRE A LES DECISIONS DEL GRUP.



# TIPUS DE MOTIVACIÓ

- **MOTIVACIÓ INTRÍNSECA:**

- ENERGIA QUE IMPULSA A L'ACCIÓ PROVÉ DE F. INTERNS

- VALORS
- ACTITUDS
- EXPECTATIVES
- PENSAMENTS,...

- **MOTIVACIÓ EXTRÍNSECA:**

- ENERGIA QUE IMPULSA A L'ACCIÓ PROVÉ DE F. EXTERNS

- ACONSEGUIR UN PREMI
- EVITAR UN CÀSTIG

# FACTORS QUE AFAVOREIXEN LA RESPONSABILITAT

ELS HÀBITS

L'AUTOESTIMA

ELS LÍMITS EDUCATIUS

L'AUTOCONTROL CONDUCTUAL

TEMPS EDUCATIU

TÈCNIQUES EDUCATIVES

# LA RESPONSABILITAT I ELS HÀBITS

## ➤ QUÈ SÓN ELS HÀBITS?

- És una **conducta adquirida** per la **repetició d'un acte**.
  - regularitat
  - constància
  - estimular la pràctica repetida i sistemàtica

---
- Ajuden als nens i nenes a **estructurar-se** i **orientar-se**
- Contribueixen a la seva **seguretat**.
- Els permet ser més **autònoms** i tenir una **convivència positiva**.
- Constitueixen una part important del **procés d'aprenentatge** i de **socialització**.

# HÀBITS: ASPECTES IMPLÍCITS

CONDICIÓ ADQUIRIDA  
(NO INNATA)



CAL SER EDUCADA

REPETITIVA



SUPOSA CONSTÀNCIA

S'AUTOMATITZA



ESTALVIA ESFORÇ

ESTABLE



ESTIMULAR LA PRÀCTICA

# LA RESPONSABILITAT I L'AUTOESTIMA

El que jo penso de mi mateix  
(expectatives)

+

El que els altres pensen de mi  
(família, professors, amics)

+

El que jo crec que els altres pensen de mi

# AVALUACIÓ DE L'AUTOESTIMA

## □ COM A PERSONA INTEGRANT D'UNA FAMÍLIA

- AUTOESTIMA (+): sentir-se acceptat, valorat, estimat,...
- AUTOESTIMA (-): culpa, abandonament, manca d'afecte

## □ COM A INDIVIDU PRODUCTIU (ACADÈMIC/LABORAL)

- AUTOESTIMA (+): Autorealització personal
- AUTOESTIMA (-): Expectatives no realistes

## □ COM A INDIVIDU SOCIAL

- AUTOESTIMA (+): Sentir-se acceptat, valorat, estimat per amics, professors...
- AUTOESTIMA (-): Menyspreu, aïllament, "bullying"

## □ COM A INDIVIDU FÍSIC

- AUTOESTIMA (+): Aparença física i habilitats físiques
- AUTOESTIMA (-): Poca acceptació, elevades expectatives, discriminació

# LA RESPONSABILITAT I ELS LÍMITS

- ELS LÍMITS I LES NORMES CONFORMEN LA BASE DE LA VIDA EN SOCIETAT.
- FOMENTAR EL RESPECTE ALS LÍMITS DES DE L'ÀMBIT FAMILIAR PREPARA AL NEN/A PER A FUNCIONAR ADEQUADAMENT EN EL MEDI SOCIAL (SEGURETAT).
- ELS LÍMITS I LES CONSEQÜÈNCIES S'INTEGREN EN UN SISTEMA COHERENT.

## CARACTERÍSTIQUES DELS LÍMITS I NORMES:

- CLARS, SENZILLS I FÀCILS D'ENTENDRE
- NO N'HI HA D'HAYER EN EXCÉS; ELS NECESSARIS
- ELS QUE POSEM, HAN DE SER INNEGOCIABLES.

# RESPONSABILITAT I AUTOCONTROL CONDUCTUAL

## ➤ RELACIONAT AMB LA FELICITAT I L'AUTOESTIMA

---

### ▪ ASPECTES QUE DIFICULTEN L'AUTOCONTROL CONDUCTUAL

- MANCA D'HÀBITS GENERALS D'ESFORÇ I CONSTÀNCIA
  - LA IMPULSIVITAT
  - PENSAMENT NEGATIU (en el moment de realitzar l'esforç)
- 

- ACTUALS "CREENCES NEGATIVES" EN RELACIÓ A L'ESFORÇ



# FOMENTAR LA RESPONSABILITAT MITJANÇANT L'ACCEPTACIÓ, LA SEGURETAT I L'AUTOESTIMA

## TEMPS EDUCATIU

---

- **VINCULACIÓ AFECTIVA** ENTRE PARES I FILL (LLENGUATGE VERBAL I NO VERBAL).
- **AUTOESTIMA POSITIVA**
- **SEGURETAT** ÉS EL REFLEX DEL NIVELL D'AUTOESTIMA ACONSEGUIT.

# FACTORS QUE INTERFEREIXEN EN L'APRENENTATGE DE LA RESPONSABILITAT

- **CARACTERÍSTIQUES INDIVIDUALS**

- No resposta a la immediatesa
- Dificultats en anticipar conseqüències a llarg termini
- Dificultats en l'autoimposició d'objectius a llarg termini

- **CARACTERÍSTIQUES AMBIENTALS**

- MANCA DE TEMPS EDUCATIU
- DIFICULTAT DEL PAPER DE PARES

# COM ENSENYAR A SER RESPONSABLES

- DEIXAR QUE ELLS/ES PRENGUIN LES SEVES **PRÒPIES DECISIONS**
- AJUDAR-LOS EN LA **RESOLUCIÓ DE PROBLEMES I PRESA DE DECISIONS**:
  - PREVEURE CONSEQÜÈNCIES DE CADASCUNA
  - VALORAR L'EFICÀCIA DE L'ALTERNATIVA ESCOLLIDA
  - FORMULAR LES ALTERNATIVES POSSIBLES

# COM ENSENYAR A SER RESPONSABLES

- NO DONAR MASSA FACILITATS DE RESPOSTA
  - EQUIVOCAR-SE ÉS POSITIU
- MOSTRAR QUE ES VALOREN ELS SEUS ESFORÇOS
  - DIR "ÉS MOLT FÀCIL" NO AJUDA
- DONAR TASQUES I OBLIGACIONS
  - FOMENTAR LA CAPACITAT D'ORGANITZACIÓ
  - POTENCIAR RECURSOS PROPIS I EL SENTIMENT DE PERTINENÇA

# COM ENSENYAR A SER RESPONSABLES

- EXPLICAR CLARAMENT QUINES SÓN LES CONSEQÜÈNCIES DE L'INCOMPLIMENT DE LES NORMES.
- PROPORCIONAR BONS MODELS
- PROMOCIONAR LA CAPACITAT D'ESCOLLIR (DE FORMA RAONADA)
- REORIENTAR L'ELECCIÓ INCORRECTA DE FORMA NO AUTORITÀRIA
- EL NEN/A TÉ DRET A EQUIVOCAR-SE

# COM ENSENYAR A SER RESPONSABLES

- **NO AVANÇAR-SE**, NO PRENDRE DECISIONS QUE ELLS PUGUIN PRENDRE
- **ACCEPTAR LES DIFERÈNCIES** DELS NOSTRES FILLS/ES VERS ELS PARES I MARES.
- **VALORAR LES OPINIONS** DELS NENS I LES NENES.
- EXPLICAR ELS **MOTIUS** QUE ENS PORTEN HA **DIR NO** ALS NOSTRES FILLS/ES A UNA PETICIÓ O PROPOSTA.

# EDUCACIÓ DE LA RESPONSABILITAT

- QUINS VALORS EDUQUEM ?

NO EDUQUEM NOMÉS PEL QUE PENSEM , EDUQUEM PEL QUE DIEM I FEM

EDUCACIÓ DEL ESFORÇ ↔ FOMENTAR L' AUTONOMIA

## PROU DE SOBREPOTECIÓ